

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Успішність економічного розвитку України безпосередньо пов'язана з відновленням та нарощенням промислового потенціалу регіону та узгодженням міжгалузевої діяльності в межах реального сектору регіональної економіки України (РСРЕ). Обґрунтовано зміст ключового поняття «реальний сектор регіональної економіки» як відносної категорії ринкового господарства та складової частини об'єктів програмного планування, що є сукупністю характеристик галузей у цілому та підприємств, які функціонують на території даного регіону та входять до складу окремих галузевих підсистем, та сукупністю зовнішніх чинників (державний, суспільний, політико-правовий устрій країни, макроекономічне регулювання тощо), які визначають оптимальну взаємодію галузей та здатність РСРЕ ефективніше функціонувати на зовнішньому, внутрішньому та регіональному ринках країни.

Ключові слова: міжгалузева взаємодія; промисловість; розвиток; регіональний промисловий комплекс; реальний сектор; регіональна економіка; макроекономічне регулювання; регіональні соціально-економічні системи.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Пріоритетним завданням розвитку регіональної економіки в умовах транснаціоналізації світогосподарської системи є реалізація цільових орієнтирів макроекономічного регулювання розвитку реального сектору регіональної економіки (РСРЕ). Дослідження теоретичних основ поняття міжрегіональної взаємодії між сучасними регіональними промисловими комплексами (РПК) в теперішній час обмежені лише декількома роботами зарубіжних і вітчизняних авторів, що розкривають приватні та прикладні аспекти цього процесу. При цьому залишаються невивченими політекономічні аспекти ідентифікації характеристик, функцій і здатностей певних секторів регіональних соціально-економічних систем (РСЕС), еволюція виникнення РПК й територіально-виробничих комплексів (ТВК) та становлення як одних з найважливіших понять економічної науки для управління якісною поведінкою складних систем.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з просторовим розміщенням реального сектору економіки як регіональних промислових комплексів, розглядаються багатьма науковцями, а саме у працях В.М. Амітана, І.К. Бистрякова, В.М. Геєця, М.І. Долішнього, В.Г. Прушківського, А.М. Федоришевої, О.В. Царенко, М.І. Фащевського та ін. Поряд із цим, проблеми забезпечення організації, формування та координації міжгалузевого співробітництва задля реалізації цілей макроекономічного регулювання розвитку промисловості у регіонах не знайшли свого остаточного розв'язання. Тому потребує подальших теоретико-методологічних досліджень процес територіальної організації господарства та РСЕС, який стосується параметрів ущільнення інформаційних, інституціональних, виробничо-господарських, ресурсно-функціональних і системно-універсальних зв'язків між РПК.

Постановка проблеми дослідження. Метою даної статті є систематизація генезису теорій економічного регулювання та регіональної економіки, що дозволяє визначити щільність просторової організації міжрегіональної взаємодії між сучасними РПК у разі органічності процесу макроекономічного регулювання розвитку промисловості в регіонах, а також дослідження функціонального підходу, оперуючи поняттям міжгалузевої та внутрішньогалузевої конкуренції, що дає змогу розкрити економічну сутність та зміст РСРЕ як закономірного явища кількісно-якісних змін у її межах для забезпечення результативності трансформацій української промисловості.

Викладення основного матеріалу. Ідеї утворення комплексів уже давно є одними з головних у розвитку методології територіальної організації господарства та регіону. Вони виявилися настільки продуктивними, що охопили не лише промисловість, але й інші галузі виробництва та невиробничої сфери. Теорія утворення комплексів на Україні практично реалізувалась у виділенні та обґрунтуванні В.І. Логвиненко, М.М. Паламарчуком трьох великих економічних районів України: Донецько-Північного, Центрального та Західного та Південного. Це регіонування багато років використовувалося при розробці стратегії економічного розвитку України та розміщення продуктивних сил України та територіальному плануванні розміщення виробництва. Доведено, що господарська система – це сукупність розпорядчих центрів, що мають певну єдність упорядкування господарських інтересів. Однією з властивостей господарської системи є адаптація до зовнішнього середовища, у тому числі шляхом зміни внутрішньої структури при зміні цього середовища. Суттєва властивість системи полягає в тому, що її цілісність забезпечується, насамперед, корисною діяльністю людей, їх цілями, інтересами [1, С. 16].

Типовою господарською системою на рівні макрооб'єктів є велика територіальна система – регіон. Національна економіка будь-якої держави, тією чи іншою мірою, «регіоналізована» та є конгломератом (або агломерацією) територіальних господарств, де самі регіони визначають «сукупність розпорядчих центрів». Тому терміну «регіон» надається економічне значення – регіон як форма організації продуктивних сил території. У процесі дослідження термін «регіон» ототожнюється з суб'єктом управління, що наділений правом приймати рішення в галузі соціально-економічного регулювання і має органи, що забезпечують контроль їх виконання [8, С. 82].

Господарство регіону є відкритою економічною системою, що функціонує на основі спеціалізації, міжрегіональної інтеграції, зміст яких реалізується через галузеві, міжгалузеві та міжрегіональні виробничо-економічні зв'язки.

Згідно з дослідженнями вітчизняних учених В.М. Амітана, М.І. Фащевського, економічний район (регіон) є невід'ємною частиною господарства країни, що займає певну територію. Основні його риси: продуктивна спеціалізація, рівень і структура виробництва, економіко-географічне положення, природні і трудові ресурси. Район, за визначенням відомого українського регіоналіста М.І. Фащевського – територія, що за сукупністю елементів відрізняється від інших територій та характеризується єдністю, взаємозв'язком складових елементів, цілісністю, причому ця цілісність – об'єктивна умова і закономірний результат розвитку даної території [6, С. 46].

Найчастіше в основу класифікації регіонів кладуться наступні критерії: рівень і темпи економічного розвитку, щільність населення, приріст населення, виробнича спеціалізація та інші. Класифікація регіонів, що використовується в індустріально розвинених країнах: депресивні регіони (в минулому мають відносно високі темпи розвитку); стагнуючі (дуже низькі темпи розвитку); піонерні (нового освоєння); мікрорегіони (при подальшому поділі ознаки втрачаються); програмні регіони, на які поширюються цільові програми; унікальні (проблемні і проектні) регіони, що пов'язані з реалізацією великих новобудов або характеризуються вкрай низьким рівнем розвитку [5, с. 63].

У кожному регіоні можна виділити галузі, що багато важать у розвитку його господарства, тобто галузі спеціалізації. Регіональна спеціалізація може бути внутрішньорегіональною, міжрегіональною та міжнародною. Галузі спеціалізації поділяються на профільні, що мають значну питому вагу у структурі господарства даного економічного району (регіону), та непрофільні, що мають незначну питому вагу. Тому автор статті наголошує, що як критерій визначення спеціалізації в сучасних умовах доцільно використати ступінь участі регіону в територіальному поділі праці, тобто визначити його частку у випуску та реалізації певного виду продукції України (на експорт та внутрішній ринок).

С.Ф. Покропивний відзначав, що саме поділ праці диференціює процес виробництва, зумовлює глибину його спеціалізації, формує галузеву структуру, забезпечуючи тим самим високу ефективність індустріального розвитку [5]. При цьому галузі розташовують свої підприємства на території, найбільш сприятливій для їхнього розвитку.

Слід зазначити, що у процесі господарювання склалися чотири основні форми організації територіального поділу праці: спеціалізація, кооперування, концентрація, комбінування. До спеціалізованих належать ті галузі господарства, які зосереджують свою діяльність на обмеженій території, можуть ефективно обслуговувати потреби не лише свого, але й інших регіонів. Найбільш розвинуті міжрегіональні зв'язки у паливній, металургійній, машинобудівній, лісозаготівельній промисловості завдяки концентрації виробництва в обмеженій кількості районів. Завдяки широкому асортименту відбувається значний обмін продукцією легкої та харчової промисловості.

Завдяки міжрегіональному обміну використовуються найбільш унікальні особливості природно-господарських регіональних комплексів, відбувається взаємодоповнення економіки. Спеціалізацією в широкому розумінні є визначення економічного профілю (індустріальний, індустріально-аграрний, аграрний). Докладніша спеціалізація характеризується галузями, підгалузями і навіть окремими виробництвами всередині сфери господарства [3].

Таким чином, основою характеристики регіональної спеціалізації є високий рівень концентрації та висока питома вага даного виробництва в регіоні, а також ефективне обслуговування не лише свого, але й інших регіональних структур, активна участь у загальнодержавному поділі праці.

Визначено, що для формування спеціалізації регіонів країни застосовуються такі показники: а) частка виробництва продукції галузей спеціалізації (промисловості, сільського господарства) регіону стосовно загального по країні виробництва продукції відповідної галузі; б) коефіцієнт локалізації (зосередження) даної галузі (виробництва) на території регіону; в) коефіцієнт виробництва продукції на душу населення; г) коефіцієнт товарності визначається як відношення вартості завезеної продукції до вартості тієї, що виробляється в регіоні.

Отже, виробничо-спеціалізованими можна вважати галузі, які мають коефіцієнт локалізації і виробництва продукції на душу населення понад одиницю та продукція яких великою мірою задовольняє потреби інших регіонів країни.

За масштабом просторового охоплення виділяють шість рівнів розподілу праці (рис. 1). За своїм масштабом, розміром території, місцем у територіальному розподілі праці виділяють мікрорайони (група адміністративних районів), мезорайони (як правило, дві-три області) і макрорайони (велика частина території країни, може налічувати до десяти та більше областей). Макрорайони у деяких інтерпретаціях називають ще великими економічними районами.

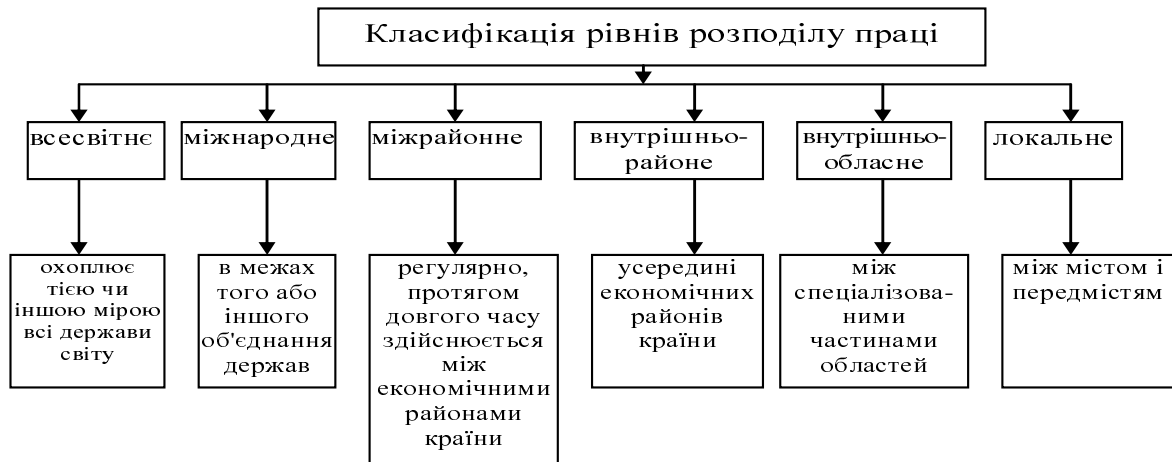

Рис. 1. Класифікація рівнів розподілу праці за [2, 5]

Виділені рівні поділу праці за просторовим охопленням розкладаються на міжнародний і внутрішньодержавний, формуючи зовнішньоекономічну діяльність та внутрішній ринок економіки регіонів [4].

Важливими структурними елементами регіону є: точка, центр, вогнище, фокус, ядро. Точка – це будь-який об'єкт, ділянка регіону, внутрішніми розмірами яких можна знехтувати. Центр – точка в межах регіону, зв'язки якої з рештою території функціональні. Вогнище – центр, поширює потік речовини, енергії, фінансів, інформації на весь регіон чи його частину. Фокус – центр тяжіння, у напрямі якого відбувається концентрація речовини, енергії. Ядро – ділянка території, де властивості і ознаки виражені з найбільшою яскравістю. Центр, вогнище, фокус, ядро протистоять решті території, яку можна назвати периферією [9].

Визначено, що економічними центрами, територіально-виробничими комплексами (надалі – ТВК) районного масштабу є великі міста. Промислові підприємства часто є для них градоутворювальними. До важливих параметрів територіальної структури належать насиченість території системою міст. Багато регіональних центрів зосереджують найбільші підприємства. В Україні такими показовими регіональними центрами є Київ, Харків, Донецьк, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Львів. Відокремлене розташування селищ та міст, великі відстані між осередками господарського життя властиві осередковій структурі господарства. Розсіяним структурам властивий відносно рівномірний розподіл окремих пунктів і невеликих виробництв та населення.

В Україні територіальні поєднання різних виробництв почали формуватися на початковому етапі розвитку суспільного виробництва. З часом у господарстві країни сформувалися регіональні комплекси. На базі цих комплексів господарство країни або регіону ділиться на три сектори: первинний – сільське і лісове господарство, рибальство, гірничодобувна промисловість; вторинний сектор – обробна промисловість і будівництво; третинний сектор – сфера обслуговування, транспорт, зв'язок, фінанси, охорона здоров'я, торгівля, освіта.

Виділення таких структур дозволяє максимально комплексно розглянути рівень розміщення продуктивних сил.

Н.П. Колосовський у 30–40 роках створив метод енерговиробничих циклів. З його допомогою визначалася технологічна послідовність відтворювальних процесів, починаючи з сировини й енергії та закінчуючи готовою продукцією. Структура, що включає найбільш важливі риси реальних циклів даного виду, дозволила створити типологію ТВК: паливно-енергетичний комплекс, металургійний комплекс, машинобудівний, хімічний, лісохімічний, будівельний, агропромисловий. ТВК чітко виявляють структуру господарства та внутрішньорайонні зв'язки [7, С. 54].

Під ТВК у СРСР розуміли сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених компонентів народного господарства, що планомірно формуються в межах компактної території на основі об'єктивних закономірностей соціально-економічного розвитку з метою отримання певного господарського ефекту. Дане визначення відображало: відношення між виробництвом і територією; наявність відносин між

компонентами виробництва; планомірний вплив на формування територіально-виробничих комплексів; цільові установки.

З'ясовано, що після розпаду СРСР виявилися серйозні недоліки в господарюванні: деградація навколишнього середовища внаслідок територіальної концентрації виробництва, неузгодженість критеріїв тощо. Більшість недоліків пов'язана не з сутністю територіально-виробничих комплексів, як форми організації продуктивних сил, а з проведеною приватизацією та браком потужної нормативно-законодавчої бази.

З'ясовано, що ТВК, які отримали в подальшому назву програмно-цільових, сприймаються як виробничо-організовані сили суспільства, які ґрунтуються на відтворювальному, генетичному та когнітивному підходах. Тому перехід на нові принципи управління не знімає потреби використання ТВК як специфічної форми організації виробництва і використання їх як суб'єкта програмного керування. ТВК – це найбільш раціональна форма організації господарства в ринковій економіці, особливості якої визначаються свободою діяльності та різноманіттям форм власності [7].

Наголошено, що промисловість, як різновид ТВК, складається з галузей, що виробляють засоби виробництва і предмети споживання та при територіальному розміщенні визначається трьома орієнтирами:

- транспортним – будівництво підприємств здійснюється на території, де транспортні витрати є мінімальні;
- робітниками – нові підприємства створюють у пунктах із найбільш дешевою робочою силою;
- підприємства розміщуються в центрах скупчення інших промислових підприємств, що веде до скорочення витрат на створення транспортних шляхів, енергетичного господарства, комунальних об'єктів, тобто продуктивної інфраструктури.

Об'єктивно існують два типи економічних районів, які поділяються на галузеві та інтегральні. Галузеві райони характеризуються зосередженням на певній території підприємств окремих галузей господарства (паливної, металургійної тощо). Територіальна локалізація цього типу в основному залежить від наявності на певній території необхідних природно-ресурсних передумов (грунтово-кліматичних, сировинних ресурсів), матеріально-технічної бази, сприятливих транспортних зв'язків тощо. Інтегральні райони базуються на регіональних господарських комплексах, в основі яких лежать ТВК, та характеризуються загальністю внутрішніх економічних зв'язків, територіальною, адміністративною цілісністю [8].

Результати дослідження дають змогу визначити елементи, що утворюють регіональний промисловий комплекс (РПК), а саме: а) це територіально-виробничий комплекс; б) складається з двох великих груп галузей виробництва – добувної та обробної промисловості, що формує структуру та функції регіонального господарства; в) включає з'єднання та інтеграцію галузей матеріального виробництва, що виробляють засоби виробництва і предмети споживання; г) виступає у вигляді суб'єкта програмного керування.

Регіональні промислові комплекси України неоднорідні та вимагають диференційованого підходу до них, який означає врахування всього різноманіття факторів, що впливають на них [1]. Крім цього, РПК як процес поділу та інтеграції праці формує структуровану систему РСРЕ, визначальне розміщення продуктивних сил та організацію виробничих відносин, виступає суб'єктом програмного планування та бере участь у реалізації основних напрямів цілеорієнтованого розвитку регіону: оптимальне розміщення, розміри і структура господарства, комплексне вирішення проблем.

Отже, якщо розглядати промисловість як найважливішу підсистему загальної системи РСРЕ (зрозуміло, що відповідно до теорії систем будь-яка підсистема, у свою чергу, є системою або всяка система є підсистемою більшої системи), то комплексність цієї системи (промисловості регіону) полягає в пропорційному та ефективному розвитку галузей, які до неї входять. Тому для обґрунтування сутності та змісту дефініційного визначення реального сектору регіональної економіки сформулюємо його основні риси (табл. 1).

Таблиця 1

Обґрунтування змісту ключового поняття «реальний сектор регіональної економіки»*

Площина	Сутність і зміст категорії
Кількісна	є категорією відносною, а не абсолютною. Важливими є не самі показники, а те, як ці показники співвідносяться з динамікою макроекономічних показників

Кореляційна	тісно взаємозв'язані з конкурентоспроможністю окремих підприємств, галузей і регіонів. Більшість підприємств промисловості веде свою діяльність у рамках галузевої приналежності. Якщо ефективність роботи підприємства визначає конкурентоспроможність його потенціалу, його системи управління, то в основі ефективності та продуктивності роботи галузей промисловості лежить загальна стратегія розвитку всіх підприємств цих галузей. Таким чином, макроекономічне регулювання розвитку РСРЕ та нарощення його потенціалу визначається, з одного боку, правильністю вироблення стратегічних напрямків розвитку, які визначаються організаційною структурою управління галузями, а з іншого боку, ефективністю тактичних рішень, що приймаються окремими підприємствами.
Конституційна	припускають наявність у РСРЕ: раціональної галузевої структури, групи висококонкурентних підприємств – лідерів, які підтягають інші підприємства галузей до свого рівня; відлагодженої дослідно-конструкторської, прогресивної виробничо-технологічної бази, розвиненої галузевої інфраструктури; гнучкої системи науково-технічної, виробничої, матеріально-технічної і комерційної співпраці як усередині галузей РПК, так і з іншими галузями в країні і за її межами
Часові межі	характеризуються тимчасовою приналежністю РСРЕ, причому часовий інтервал більший, ніж для продукції (життєвий цикл товару) і підприємства (період функціонування підприємства). Наприклад, радикальне рішення проблеми більш ефективного нарощення стратегічного потенціалу навіть на рівні підприємства вимагає 5–10 років, а для галузі – мінімум 10–15 років
Просторова	РСРЕ характеризується територіальною приналежністю. Галузі, що входять до РПК, можуть бути конкурентоспроможними на світовому ринку, в національному господарстві або на регіональному рівні

*Джерело: визначено, обґрунтовано та узагальнено автором

З огляду на наведене запропонуємо наступне: РСРЕ – це відносна категорія ринкового господарства та складова частина об'єктів програмного планування, що є сукупністю, з одного боку, характеристик галузей у цілому та підприємств, що функціонують на території даного регіону та входять до складу окремих галузевих підсистем (виробничої, науково-технічної, фінансової, кадрової, інфраструктурної, інвестиційної), з іншого боку, сукупністю зовнішніх чинників (державний, суспільний, політико-правовий устрій країни, макроекономічне регулювання, у т. ч. фінансово-кредитна, податкова політика, рівень розвитку регіонального ринку тощо), які визначають оптимальну взаємодію галузей та здатність РПК ефективніше функціонувати на зовнішньому, внутрішньому та регіональному ринках країни в певний період часу порівняно з конкурентами, отримуючи при цьому широкі можливості для подальшого його розвитку.

На наш погляд, у цьому визначенні враховуються конкурентні переваги підприємств галузі, можливості локалізації (зосередження) даної галузі (виробництва) на території регіону, тимчасова і територіальна приналежність цієї категорії, наявність потенціалу для просторової організації міжрегіональної взаємодії між сучасними РПК. В умовах, коли значна, а в найближчому майбутньому основна частина продукції вироблятиметься недержавним сектором економіки, можливості безпосереднього цілеорієнтованого управління розвитком РПК з боку регіональних державних органів суттєво знижуються. Проте не можна недооцінювати значні важелі управління промисловістю, які є в руках обласних адміністрацій, особливо в умовах перехідного періоду, що організують розробку і реалізацію програм соціально-економічного розвитку регіонів.

Управління промисловістю регіону в умовах перехідної економіки має ряд особливостей. Під перехідною (транзитивною) економікою автор розуміє таку економічну систему, яка перебуває у стані динамічних змін, що характеризують перехід від повністю централізованої державної системи до системи змішаної, з доміантою ринкових, товарно-грошових відносин (табл. 2). Економічно ефективне розміщення і територіальна організація продуктивних сил РПК можливі лише з урахуванням сукупності факторів, що впливають на ці процеси, зумовлюючи вибір місця зосередження окремих підприємств і галузей.

Таблиця 2

Узагальнені ознаки якісних параметрів розвитку реального сектору регіональної економіки

Недоліки якісно-кількісної оцінки макроекономічного регулювання розвитком РСРЕ	Диспропорції у зв'язку з нераціональним використанням потенціалу регіонального промислового комплексу в умовах перехідної економіки
Наслідки наявних диспропорцій у розвитку РСРЕ	Незважаючи на проведення в широких масштабах приватизації державних підприємств, кількість приватизованих підприємств та їхня

	роль в економіці, з одного боку, ще не досягли критичної маси, а з іншого – суттєво монополізовані, що не дозволяє організувати повноцінну конкуренцію РСРЕ
Рівень економічної безпеки	галузева структура виробництва все ще відрізняється характерною для централізованої економіки високою матеріаломісткістю
	розвиток малого підприємництва перебуває в зачатковому стані
	нерозвинений ринок цінних паперів
	не розвивається належним чином інвестиційна та інноваційна діяльність

Джерело: складено автором самостійно

Перераховані вище характерні риси перехідної економіки ставлять специфічні завдання перед РСРЕ.

Визначено, що макроекономічне регулювання розвитку промисловості регіону може здійснюватися як адміністративними, так і економічними методами. Приватизація основної маси державної власності (вихід на критичну масу недержавної власності) різко підсилює значення економічних методів управління. Поряд з цим, макроекономічне регулювання цілеорієнтованого розвитку промислових комплексів регіонів можна охарактеризувати як систему заходів, що забезпечує реалізацію цілей промислової політики, тобто систему інвестиційно-структурних перетворень, спрямованих на зміну реального сектору, зростання виробництва, підвищення конкурентоспроможності промисловості, а також координацію діяльності промислових підприємств регіону.

Аналіз світової практики свідчить про те, що в другій половині ХХ сторіччя намітилася яскраво виражена тенденція до децентралізації в ухваленні рішень і відповідно до неухильного підвищення самостійності регіонів. У розвинених країнах штати, провінції, землі, префектури, як правило, наділяють правами самостійного рішення багатьох регіональних проблем без узгодження з центром. Констатуючи цей факт, академік М.Г. Чумаченко визначає наступні проблеми, які необхідно вирішувати при визначенні ступеня і характеру самостійності регіонів: бюджетна і податкова політика; планування, прогнозування і програмування регіону; використання природних багатств і власності регіону (інвестиційна політика); розміщення продуктивних сил і структурні перетворення в регіоні; політика розвитку регіональних комплексів (аграрно-промислового, військово-промислового, транспортного); контроль-аналітична діяльність та інформаційне забезпечення [8].

Тут абсолютно справедливо перераховується практично весь комплекс проблем регіонального державного управління, природно, без того комплексу питань, який перебуває у винятковій компетенції центральних державних органів управління. Ідеться про зовнішню політику, грошову і фінансову політику, кредитну політику, валютне регулювання, збройні сили, вирівнювання соціально-економічного рівня регіонів, забезпечення прав людини, фундаментальні науки і вищу освіту, стратегічне планування і програмування розвитку країни, здійснення програм державного значення. Проте і та частина проблем, яка входить до складу регіональної політики, також має бути розбита на дві частини: перша – це коло питань регіонального та місцевого самоврядування; друга – це делегування в регіони частини функцій державного управління [4].

Цілком погоджуючись з цією характеристикою переваг розширення регіональної самостійності взагалі, автор вважає, що її доцільно доповнити деякими міркуваннями періоду перехідного, від адміністративно-командної економіки до економіки змішаної з добре розвиненим ринком.

Однієї з головних проблем, з якою стикається суспільство в перехідний період, є забезпечення зайнятості працездатного населення, а точніше, потреба запобігти або суттєво пом'якшити безробіття, яке навіть за найсприятливішого збігу подій супроводжує структурну перебудову. Поза сумнівом, рішення цієї проблеми в масштабах регіону набагато ефективніше. Функції, виконувані регіональними органами державної влади, можуть бути розбиті на дві групи [3].

До першої групи належать: а) забезпечення дотримання на підвідомчій території загальнодержавного законодавства з соціально-економічних питань; б) забезпечення виконання встановлених державою правил функціонування єдиної грошової, бюджетної і митної системи, здійснення інвестиційної та податкової політики; в) сприяння виконанню загальнодержавного контракту на виробництво товарів і послуг за умови дотримання центральними органами влади вказаних в контракті зобов'язань.

Друга група охоплює функції, пов'язані зі створенням сприятливих умов досягнення збалансованості попиту і пропозиції на регіональних ринках (товарів та послуг, фінансових ресурсів та праці), а також регулювання соціальної сфери і охорони навколишнього середовища регіону.

Висновки. Використання положень теорії районування та теорії регулювання макроекономічних процесів розвитку реального сектору економіки дає змогу визначити нагальну потребу в реструктуризації галузевої структури РПК через сукупність окремих регіонів шляхом ущільнення інституціональних, виробничо-господарських, ресурсно-функціональних зв'язків між РПК та забезпечення агрегованого розвитку РСЕС. Вирішення цих питань здійснюється шляхом розробки

стратегії макроекономічного регулювання розвитку РПК, складною підсистемою якої є реальний сектор регіональної економіки; комплексних прогнозів регіонального розвитку; цільових комплексних програм.

Список використаної літератури:

1. *Амитан В.Н.* Регион в ресурсной структуре государства / *В.Н. Амитан* // Регіональні перспективи. – 2008. – № 5–6. – С. 15–17.
2. *Амоша А.И.* Каноны рынка и законы экономики / *А.И. Амоша, Н.Д. Проккопенко, Е.Т. Иванов.* – Донецк : ИЭП НАН Украины, 2005 – 546 с.
3. *Кузьменко Л.М.* Організація управління промисловістю регіону/ *Л.М. Кузьменко* // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины. – Донецк : ИЭП НАН Украины, 2000. – С. 37–51.
4. *Макконел К.Р.* Экономикс: принципы, проблемы и политика / *К.Р. Макконел, С.Л. Брю.* – В 2-х т. – М. : Республика, 1992. – Т. II. – 780 с.
5. *Покропивний С.Ф.* Регулювання територіального розвитку: стратегія і ефективність / *С.Ф. Покропивний, В.М. Колот.* – К. : КНЕУ, 2003. – 352 с.
6. *Фащевський М.І.* Теорія і практика економічного районування України та шляхи його удосконалення / *М.І. Фащевський.* – К. : РВПС України НАН України, 2009. – 52 с.
7. *Царенко О.В.* Конкурентні переваги легкої промисловості регіонів України: методологія формування, теорія та практика : монографія / *О.В. Царенко.* – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2009. – 504 с.
8. *Чумаченко Н.Г.* Очерки по экономике региона / *Н.Г. Чумаченко.* – К. : Наук. думка, 1995. – 338 с.
9. *Шумпетер Й.А.* Теория экономического развития / *Й.А. Шумпетер.* – М., 1982. – 176 с.

КАРМАЗІНА Наталія Вячеславівна – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри обліку і аудиту Академії муніципального управління МОН України.

Наукові інтереси:

– стратегічне управління розвитком регіональної економіки України і технологічною модернізацією.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2014